

Slovenska
filharmonija

**Sezona
2025|26**

Za mlade, 2. del

FKK 6

Filharmonični
klasični
koncerti

11. in 12. junij 2026 ob 19.30
Cankarjev dom, Gallusova dvorana

Za mlade, 2. del

Orkester Slovenske filharmonije

Kahi Solomnišvili

dirigent

Patricija Avšič

violina

Ana Dolžan

koncertna mojstrica

ARS

Koncert snema in neposredno prenaša
program Ars – 3. program Radia Slovenija.

Pavle Merku (1927–2014)

Concertino za mali orkester

Moderato

Allegro scherzoso, quasi un valzer

Lento

Allegro vivo

Jean Sibelius (1865–1957)

Koncert za violino in orkester v d-molu, op. 47

Allegro moderato

Adagio di molto

Allegro, ma non tanto

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Simfonija št. 7 v A-duru, op. 92

Poco sostenuto – Vivace

Allegretto

Presto – Assai meno presto (trio)

Allegro con brio

Skladatelj, etnomuzikolog, slovenist in etimolog **Pavle Merku** je svojo življenjsko, s tem pa tudi umetniško in raziskovalno pot zavezal zamejskemu prostoru. Po šolanju v Trstu in Gorici je študij slavistike sicer končal na Filozofski fakulteti v Ljubljani, desetletje pozneje pa je doktoriral na Univerzi v Rimu z disertacijo o uveljavitvi ekspresionističnih prvin v slovenski poeziji. Že od malih nog in pozneje vzporedno s študijem se je izobraževal tudi glasbeno: oče mu je nudil oporo pri prvih podvigih ob violini, urjenje pa je prekinila enoletna bolezen, ob njej pa še smrt matere in vsesplošne grozote druge svetovne vojne. Ko je v tem travmatičnem obdobju prek radia spoznaval kar najrazličnejše odtenke sodobne glasbe, ga je to dokončno spodbudilo zaiti v skladateljski poklic. Zato se je ob koncu vojne nemudoma vpisal v uk pri Ivanu Grbcu – ta je nanj vplival tudi kot vestni zbiratelj narodovega blaga –, pozneje pa še k slovitemu tržaškemu pedagogu Vitu Leviju, ki mu je odločilno razširil glasbena obzorja. Poklicno je Merku v povojnem obdobju sprva deloval kot srednješolski profesor, nato pa se je zaposlil na Radiu Trst A, kjer je služboval vse do upokojitve ter zapustil poseben pečat kot poročevalec, glasbeni kritik in urednik. Od sredine šestdesetih let je med Slovenci v Italiji tudi sistematično zapisoval ljudske pesmi, pripovedi, običaje in drugo ustno izročilo, iz česar je nastala pomembna monografija v dveh zvezkih *Ljudsko izročilo Slovencev v Italiji* ter več drugih zbirk ljudskih pesmi. Ukvarjal se je tudi z narečji, krajevnimi imeni in priimki, s čimer je dokumentiral kulturno navzočnost Slovencev v Benečiji, Reziji, na Tržaškem in Goriškem. Merkujev umetniški, raziskovalni in publicistični opus je bil večkrat nagrajen, nazadnje s Prešernovo nagrado za življenjsko delo, ki jo je prejel dobrega pol leta pred smrtjo.

Svojo bogato raziskovalno in publicistično dejavnost je Merku torej dopolnjeval tudi kot plodovit, večšč in razgledan glasbeni umetnik. Kot poznavalec poezije se je skladateljsko pogosto zatekal k uglasbitvam besedil – med ljubšimi sta mu bila Srečko Kosovel in Svetlana Makarovič –, zato se njegova glasba pogosteje znajde na sporedih zborovskih abonmajev in večerov samospevov. Zvrstni in slogovni zamah njegovega opusa pa je veliko širši, Merku se je namreč skušal v kar najrazličnejših smereh. Po vojni se je prek tržaškega glasbenega življenja in pouka pri Leviju spoznaval z razširjeno tonalno govorico – neoklasicizmom Stravinskega, neobarokom Hindemitha ter bartokovsko navezavo na ljudsko glasbo –, kar se pozna tudi v njegovih takratnih kompozicijah. Po zgledu zgodnjih pariških baletov Stravinskega se je Merku že zgodaj spogledoval tudi z robovi tonalnosti, dokler ga nista glasba skladateljev druge dunajske šole ter večletno zanimanje za lik in delo Marija Kogoja spodbudila, da jih je tudi prestopil. V naslednjih desetletjih je v okviru ekspresionističnih naziranj preizkušal različne oblike modernistične pisave, vse tja do nadzorovane aleatorike, pozneje pa je svojo govorico razprl svobodnejšemu spajanju raznovrstnih slogovnih prvin in izrazitejšemu približevanju ljudskemu gradivu. Posebno mesto v slovenski glasbeno-gledališki zgodovini zaseda njegova opera *Kačji pastir*.

Nocojšnji **Concertino za mali orkester** (1957) je Merkujev orkestrski prvenec in spada v skladateljevo študijsko obdobje pri Vitu Leviju, ki mu je delo tudi posvečeno »v znak hvaležnosti za vse znanje, ki mi ga je posredoval, in v znak priznanja«. Zvrst malega koncerta za orkester je bila mlademu skladatelju posebej blizu, saj se je dotlej skušal predvsem v komornih zvrsteh in tudi v *Concertinu* se ob solističnih vložkih pogosto

srečamo s skorajda povsem komorno fakturo. Skladatelj se je v enem od pogovorov spominjal, da so v delu očitni vplivi »neoklasicizma, Hindemithovega artizma, Levijeve šole in nagnjenosti k poznoromantičnim skominam, ki že napredujejo do praga dunajske šole«. Tako lahko v *Concertinu* pravzaprav spremljamo postopno skladateljevo zorenje in spogledovanje s preseganjem tonalnosti. Osrednja pesemsko oblikovana stavka, sedemčetrtnska »šepasta karikatura valčka« in melanholični *Lento*, sta namreč nastala že leta 1954 ter sta še čvrsteje zasidrana v tonalni govorici, tri leta mlajša uvodni variacijski in sploh sklepni sonatni stavek pa sta zasnovana kot izkaz obvladovanja zahtevnejših oblik ter že pogumneje posegata med razširjena harmonska obzorja.

Svoje prve melodije je **Jean Sibelius** izvabil iz klavirja, šele srečanje z violino pa ga je navdušilo do te mere, da ga je dokončno popeljalo po glasbeni poti. »Ko igram, me preveva nenavaden občutek; kot da bi se pred menoj odpiralo sólo drobovje glasbe,« je zapisal kot najstnik. Resne violinske vaje se je posledično lotil šele pri petnajstih in glasbilo ga je popolnoma prevzelo. Celo desetletje se je v želji postati violinski virtuoz inštrumentu posvečal od zore do mraka. Vendar mu marsikaterega tehničnega in vzdržljivostnega zaostanka ni več uspelo nadoknaditi. Sredi dvajsetih je sicer igral v orkestru dunajskega konservatorija, po koncu šolanja pa je vselej neuspešno poskušal z avdicijo pri več orkestrih, tudi pri Dunajskih filharmonikih. Po zadnji neuspešni avdiciji je skladatelj nekaj dni prejokal, nato pa sedel za klavir in začel vaditi lestvice. Klic glasbila je prišel prepozno in kljub pozivom kolegov, naj z violino, že globoko v njegovih tridesetih, vendarle ne odneha, je Sibelius moral

priznati poraz: vrnil se je k svoji drugi stroki, k skladateljevanju.

Zgodovinska konjunktura je poskrbela za njegov bliskovit vzpon k slavi. Ob prelomu stoletja sta njegovi prvi dve simfoniji, predvsem pa simfonična pesnitev *Finlandia*, naleteli na odziv v politično silno naelektrenem okolju. Veliko vojvodstvo Finska je bilo tedaj del ruskega imperija, a je ohranjalo razmeroma široko samoupravo in lastne institucije. Ko pa je Petrograd ob koncu stoletja začel težiti k fiskalni centralizaciji, konsolidaciji ruske vojske in lažjemu strateškemu nadzoru območja ob cesarski prestolnici, je car Nikolaj II. leta 1899 s Februarskim manifestom posegel v finsko avtonomijo in s tem sprožil val narodnega odpora. *Finlandia*, sprva napisana za prireditev v podporo svobodi tiska in kot prikrit protest proti ruski cenzuri, je hitro postala neuradna himna finskih nacionalistov, Sibeliusa pa so okronali za svojega nacionalnega umetnika.

Kljub temu Sibelius ni živel kot zgleden meščan. Že iz študentskih let se je spopadal z zagrenjenostjo in melanholijo, ki ju je utapljal v alkoholu, z denarjem je bil vse prej kot skrben, za povrh pa je tisti čas pri treh letih umrla tudi njegova tretja hči Kirsti. Prav to je obdobje, ko je postopoma snoval *Violinski koncert v d-molu, op. 47*, pa tudi ko je skladatelja žena Aino pogosto vlekla iz helsinških gostiln, da bi nadaljeval s skladanjem koncerta, ki ga je bil obljubil prijatelju violinistu Willyju Burmestru. Aino je namreč opažala, da se njen mož ob ukvarjanju s koncertom popolnoma spremeni, da morda proces nanj(u) deluje celo terapevtsko, čeprav ga vrže v obsedenost drugačne sorte: »Janne je zadnje čase prestajal hude stiske (jaz pa z njim). [...] Ima toliko idej, da se mu dobesedno začne vrteti. Buden je po cele noči, igra čudovite stvari,

od tega, kar preigrava, se sploh ne uspe odlepiti. Toliko zamisli ima, da človek ne more verjeti. [...] Sedim pri njegovi pisalni mizi – on je za klavirjem – v ognjišču brli prijeten ogenj. Noč je.«

Premiera ni šla po načrtih. Burmestru v predvidenem terminu ni uspelo priti v Helsinke, Sibelius pa koncerta ni želel predstaviti, temveč je solistični part zaupal Viktorju Nováčku, lokalnemu profesorju violine. Odločitev se nikakor ni obrestovala. Nováček partituri očitno ni bil kos; prvotna različica koncerta je bila namreč tudi daljša, gostejša in tehnično še zahtevnejša od danes znane. Prva izvedba leta 1904 je zato obveljala za neuspeh, po katerem je Sibelius delo umaknil in ga kmalu temeljito predelal. Partituro je skrajšal, izčistil orkestracijo in obliko, ohranil pa je obsežno kadenco, najopaznejšo formalno potezo koncerta, ki prevzame vlogo izpeljave v prvem stavku. Med prepoznavnejšimi deli koncerta je tudi sklepni stavek s plesnim značajem, ki ga je muzikolog Donald Francis Tovey pozneje šaljivo označil kot »polonezo za polarne medvede«.

Tudi koordinacija za izvedbo nove različice se z Burmestrom ni izšla, kar je ta skladatelju tudi zameril in zaprisegel, da koncerta sploh nikoli ne bo izvedel. Leta 1905 ga je v nemški prestolnici krstil slavni Richard Strauss, vlogo solista pa je prevzel takratni koncertni mojster Berlinskih filharmonikov. Sibelius je posvetilo nazadnje namenil mlademu madžarskemu violinistu Ferencu von Vecseyu, tedanjemu čudežnemu dečku, ki je delo kmalu vključil v svoj stalni repertoar. Javnost koncertu sicer znova ni bila enoglasno naklonjena: Joseph Joachim naj bi ga označil za »grozljivega in dolgočasnega«, drugi kritiki pa so mu očitali pretirano zapletenost, temačnost ter ritmično in tehnično nasičenost. Koncert se je tako na sporede uvrščal postopoma,

širšo kanonizacijo pa mu je odločilno pomagal doseči Jascha Heifetz s posnetkom iz leta 1935.

Nasprotno je **Ludwig van Beethoven** s **Simfonijo št. 7 v A-duru, op. 92** ob premieri doživel enega od sploh najbolj navdušenih sprejemov njegove glasbe. Skladatelj je v prvem desetletju 19. stoletja že opravil tiste največje slogovne premike, ki jih danes povezujemo z nastopom glasbene romantike. Leta 1808 je predstavil *Peto* in *Šesto simfonijo*, nato pa se za nekaj časa odvrnil od simfonične zvrsti in se k njej vrnil šele tri leta pozneje ob letovanju v čeških Teplicah. V istem obdobju je bilo že jasno, da izgublja sluh, prav tako so mu finančne zaloge hitro kopnele, zato je zavoljo nekaj dodatnega zaslužka prirejal škotske, irske in valižanske ljudske pesmi za nekega založnika iz Edinburga – muzikologi so razbrali očiten vpliv teh napevov pri oblikovanju tem v *Sedmi simfoniji*.

Tik pred premiero je Beethoven spisal še *Wellingtonovo zmago*, spektakelsko skladbo, ki je slavila prevlado britanskih enot nad Napoleonovimi na španski fronti. Prav prireditelj, ki je združila *Sedmo simfonijo* in *Wellingtonovo zmago*, je Beethovnu pravzaprav podelila status dunajske – in pozneje še evropske – žive legende. Dobrodelni koncert decembra 1813 je bil namenjen avstrijskim in bavarskim vojakom, ranjenim v bitki pri Hanau, torej v zadnji fazi protinapoleonskih vojn, ko se je razmerje sil v Evropi že obračalo proti Franciji. V orkestru so se znašli najodličnejši dunajski glasbeniki: violinist Louis Spohr pa skladatelji Johann Nepomuk Hummel, Giacomo Meyerbeer in Antonio Salieri. Ta veličastni dogodek, ki je bil z nekoliko manj zvezdniško zasedbo kaj kmalu ponovljen še dvakrat in je Beethovnu hitro znova napolnil mošnjiček, velja brati tudi v luči priprav mesta Dunaj na vlogo

središča povojne diplomacije: po Napoleonovem sestopu z oblasti se je septembra 1814 tam začel kongres, ki naj bi na novo uredil evropsko ravnotežje moči. V mesto so se stekali vladarji, diplomati, aristokrati, vojaški predstavniki in njihovo spremstvo, javno koncertno življenje pa je postalo del reprezentacije novega političnega kompromisa. V tem okolju je bil Beethoven prikladen in se nikakor ni branil vloge umetnika, s katerim se je Dunaj lahko predstavil evropski eliti. Njegova glasba je bila v kongresnem času navzoča na slavnostnih akademijah in dobrodelnih prireditvah; komplet *Sedme simfonije* in *Wellingtonove zmage* se je takrat na sporedu znova znašel še vsaj enkrat.

Čeprav je *Wellingtonova zmaga* v tem obdobju žela burne aplavze, je po upadu protinapoleonskega razpoloženja in po ustalitvi politične restavracije kmalu izginila s koncertnih odrov; Dunajčani pa so *Sedmo simfonijo* vzeli za svojo – *Allegretto*, drugi stavek, je obveljal za »hit« že na premieri, ko je občinstvo zahtevalo njegovo ponovitev – in tudi Beethoven jo je večkrat označil za »svoje najodličnejše delo«. Skladatelj je namreč v njej našel drugačen simfonični model od tistega, ki je zaznamoval *Tretjo* ali *Peto*. *Sedma* ni več zgrajena okoli očitne herojske dramaturgije, obenem pa še ne pripada ponotranjeni govorici poznih del. Njeno težišče je v ritmičnem pogonu, ponavljanju, stopnjevanju in občutku neprekinjenega gibanja. »Ves nemir, vse hrepenenje in viharjenje srca se tu preobrazi v blaženo predrznost radosti, ki nas z bakanalsko močjo odnese skozi prostrani prostor narave, skozi vse tokove in morja življenja,« je zapisal Wagner, »simfonija je apoteoza plesa samega.«

Lovrenc Rogelj

Slovenska
filharmonija

Grajski koncert

za abonentke in abonente

Celjski grad

21. junij 2026 ob 20.30

Orkester Slovenske filharmonije

Kahi Solomnišvili *dirigent*

Patricija Avšič *violina*

Spored: **Rimski-Korsakov, Firšt, Sarasate,
Svendsen, Chabrier, Corea/Solla**

Povezovalc dogodka: **Tilen Artač**

Obisk koncerta je za abonente **brezplačen**. Prijave zbiramo **do 15. junija 2026**
oz. **do zapolnitve mest** na e-naslovu turistične agencije Ines Tours info@ines-tours.si.
Za abonente bo organiziran tudi brezplačen avtobusni prevoz.
Prijave obvezne ob rezervaciji vstopnice.

Kahi Solomnišvili

Foto: Darja Štravs Tisu

Gruzijski dirigent **Kahi Solomnišvili** je glasbeno kariero začel kot pianist ter se javnosti predstavil na najrazličnejših koncertih in festivalih. Leta 2007 je bil sprejet na študij dirigiranja na Državnem konservatoriju v Tbilisiju, kjer je šest let pozneje dokončal magisterij. Ob študiju se je udeleževal izobraževanj iz opernega in simfoničnega dirigiranja pri Gianluciu Marcianu, takratnem glavnem dirigentu Državnega gledališča Opera in balet v Tbilisiju, in začel po letu 2014 z omenjenim tbilisijskim gledališčem sodelovati tudi sam.

Leta 2017 je prejel nagrado Tsinandali na področju glasbe in leta 2021 na istoimenskem festivalu nastopil v vlogi pomočnika dirigenta. Od leta 2022 asistira svetovno znanemu dirigentu Charlesu Dutoitu, sodeloval pa je še s Poljsko baltsko filharmonijo Frédéricica Chopina v Gdansku, izraelskim orkestrom Sinfonietta Beer-Shava, Tbilisijskim državnim komornim orkestrom – Gruzijsko Sinfonietto, Filharmoničnim orkestrom iz Monte Carla in različnimi mladinskimi orkestri. Nastopil je na mnogih festivalih, med drugim na Festivalu Marthe Argerich v Buenos Airesu. Pogosto vodi tudi Buenosaireški filharmonični orkester in dirigira v gledališču Teatro Colón.

V sezoni 2024/25 je prevzel mesto glavnega dirigenta Orkestra Slovenske filharmonije in leta 2025 postal tudi glavni dirigent Gruzijskega filharmoničnega orkestra.

Patricija Avšič

Foto: Janez Marolt

Patricija Avšič, rojena leta 2008, je že zelo zgodaj pokazala izjemen glasbeni talent. Violino je pod vodstvom očeta začela igrati pri petih letih in kot solistka z orkestrom prvič nastopila že pri osmih. Leta 2021 je bila sprejeta na Univerzo za glasbo in uprizoritveno umetnost v Gradcu, kjer se trenutno šola v razredu Borisa Kuschirja.

Istega leta je sodelovala na prestižnem mednarodnem glasbenem festivalu Arsonore v Avstriji, nastop na njem ji je omogočil snemanje za avstrijski ORF, ter na Violinskem tekmovanju Jenő Huby prejela prvo nagrado in dve posebni priznanji.

Leto kasneje je prvo mesto zasedla tudi na več drugih mednarodnih tekmovanjih, kot so Jankelevič (Omsk), Leonid Kogan (Bruselj) in Virtuozii V4+ (Budimpešta), leta 2023 nastopila s Plácidom Domingom, koncertirala z orkestri v Budimpešti, Linzu in na festivalu v kraju Český Krumlov ter bila razglašena za najobetavnejšo mlado violinistko po izboru violinista Vadima Gluzmana. V tem letu je poleg tega kot zmagovalka tekmovanja Zasebne univerze za glasbo in umetnost mesta Dunaj prejela v izposojno violino Carla Ferdinanda Landolfija.

Leta 2024 je kot solistka z Orkestrom Slovenske filharmonije izvedla *Štiri letne čase* Antonia Vivaldija ter *Koncert za violino in orkester št. 1 v fis-molu, op. 14* Henryka Wieniawskega ter nastopila z Dubrovniškim simfoničnim orkestrom in Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija.

Lani je nastopila tudi na Festivalu Ljubljana in v Musikvereinu na Dunaju, zasedla prvi mesti na Mednarodnem violinskem tekmovanju Victoria v Barceloni in Haydnovem tekmovanju na Dunaju ter bila uvrščena na prvi slovenski Forbesov izbor 30 pod 30 Slovenija.

S podjetjem Thomastik-Infeld z Dunaja od leta 2026 sodeluje pri razvoju in optimizaciji godalnih strun, trenutno pa igra na violino Antonia Stradivarija, ki ji jo je posodilo Združenje Stretton iz Berlina.

Hvala, ker nas podpirate.

Erazem Žganjar
flavtist

 Zavod
Vse bo v redu

 europlakat

DELO

MØBILIZE
FINANCIAL SERVICES

HITRADIO
center

SiolNET.

in2

mladi-upi.si

 COMTRADE
SYSTEM INTEGRATION

 GENEPLANET

Slovenska
filharmonija

Vpis abonmajev 26|27 *Barvito*

T 01 24 10 810
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si

Možnost spletnega nakupa!

Klasika, kot vam ustreza.

Izberite svoj abonma.

SMS (ob četrkih in petkih)

Abonma **Same mogočne skladbe** je zavezan vrhuncem simfonične glasbe ter drugim priljubljenim kompozicijam iz 19. in z začetka 20. stoletja izpod peres skladateljev, kot so Beethoven, Mahler, Strauss, Debussy, Prokofjev in Bernstein.

FKK (ob četrkih in petkih)

Abonma **Filharmonični klasični koncerti** vključuje dela iz obdobja dunajske klasike in romantike – mojstrske uverture, koncerte, simfonije in druga orkestrska dela glasbenih genijev tistega časa, med drugim Mozarta, Beethovna, Schuberta, Mendelssohna, Schumanna in Brahmsa.

SOS (ob sredah)

Abonma **Sodobne orkestrske skladbe** nagovarja tiste ljubitelje glasbe, ki so željni spoznavanja kompozicij 20. in 21. stoletja, med katerimi izstopajo tudi najnovejše skladbe slovenskih skladateljev. Koncerte dopolnjujejo **Predkoncertne orkestrske predstavitve (POP)** skladb s sporeda.

Slovenska
filharmonija

VIP (ob petkih)

V abonmaju **Vokalno-instrumentalni program** Zbor in Orkester Slovenske filharmonije z izvrstnimi pevsкими solisti posegata po vokalno-instrumentalnih delih Bacha in Haydna ter skladateljev druge polovice 19. stoletja, med drugim Brahmsa, Fauréja in Holsta.

PVC (ob nedeljah)

Abonma **Pretežno vokalni cikel** predstavlja izbrana dela slovenske in tuje zborovske glasbe, tako skladbe a cappella kot kompozicije ob spremljavi klavirja ali orgel, njegove koncerte pa bogatijo predkoncertni pogovori in pokoncertna druženja.

DA! (ob sobotah)

Na moderiranih matinejah **Družinskega abonmaja** se mladi poslušalci seznanjajo s klasično glasbo in spoznavajo Orkester in Zbor Slovenske filharmonije ter druge zanimive glasbene goste.

Slovenska
filharmonija

www.filharmonija.si

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T +386 1 2410 800
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je
Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske
filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.

generalni pokrovitelj
koncertne sezone 2025/26

Pokrovitelja in donatorja azijskega gostovanja:

generalna pokroviteljica
azijskega gostovanja

Pokrovitelj:

Donatorja:

Partner:

Medijski pokrovitelji:

Sio1NET.

Koncertni list Slovenske filharmonije
Filharmonični klasični koncerti – FKK 6
Izdala: Slovenska filharmonija
Direktor Slovenske filharmonije: Nejc Avbelj
Avtor spremne besede: Lovrenc Rogelj
Jezikovni pregled: Ana Kodelja
Oblikovanje: Aarih Dinamika, d. o. o.
Prelom: Vlado Trifkovič
Ljubljana, junij 2026

Če želite prejemati redna e-obvestila
o programu Slovenske filharmonije,
sporočite svoj e-naslov na
info@filharmonija.si.

Slovenska filharmonija –
Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

Redakcija koncertnega lista je bila končana
8. junija 2026.

ISSN 2350-5117